

Het kastje van de horlogemaker Theo Bottelier

Het zal een dertig jaar geleden zijn dat mijn vader op een veiling een ladekastje kocht uit de inboedel van een horlogemaker. In de laatjes lagen onderdelen van een groot aantal vestzakhorloges, de gouden en zilveren horlogekasten waren niet aanwezig en zijn mogelijk ingeleverd als sloopmateriaal. De meest kwetsbare onderdelen werden door de horlogemaker gesorteerd en opgeborgen in kartonnen sigarettendoosjes om te worden gebruikt bij reparatie van andere horloges. De doosjes vielen gelijk op vanwege hun uiterlijk en de staat waarin zij zich bevonden. In totaal zijn er zes exemplaren die dateren van voor 1940 en de basis vormen van mijn bescheiden verzameling sigarettenverpakkingen van voor de tweede wereldoorlog.

De verpakkingen.

Als eerste een doosje van het merk Miss Blanche (**afb. rechts**), bovenzijde en zijkanten zijn in blauw uitgevoerd met in het midden een fraai ogende dame in het wit en met rood haar. Deze kokette dame stelt dan Miss Blanche voor die, gezien de rookwolken links van haar, een brandende sigaret achter haar rug houdt en, net na een haaltje, de rook uitblaast.

De betekenis van de doorbroken cirkel achter haar is mij onbekend. Rechtsonder is een signatuur zichtbaar helaas is deze niet te ontcijferen, mogelijk is dit de naam van de ontwerper en kunstenaar Vilmos Huszár die bekend is geworden als één van de leden van de bekende kunstenaarsgroep De Stijl. Vilmos werd in 1884 in Hongarije als Vilmos Herz geboren. Zijn ouders wijzigden de familienaam, net als veel andere Hongaarse joden rond 1900 in een meer Hongaars klinkende naam. In 1925 stileerde Vilmos het beeldmerk van de Miss Blanchesigaret tot een voor die tijd modern reclamemateriaal, een dame die getooid met handschoenen en bolhoedje een sigaret rookt (**zie afb 1. achterzijde kaft.**) Het merk Miss Blanche werd in 1916 geïntroduceerd en zou zijn vernoemd naar de dochter van de Turkse directeur van het bedrijf:

The Vittoria Egyptian Compagny Rotterdam. Het doosje is bestemd voor 20 sigaretten met de tekst: "Miss Blanche, perfect Egyptian Blend, the Vittoria Egyptian Cigarette Compagnie Rotterdam, 20 cigarettes gold tipped". Op het doosje ontbreekt de banderol

Een tweede verpakking is van het merk Cristo Cassimis (**afb. deze pagina**) met alweer een fraai ogende dame ditmaal op een ligbank of kussens. Dit merk zou destijds het best verkochte in Nederland zijn geweest. De importeur was A. J. Blok, directeur van de N.V Sigaretten Import Maatschappij te Scheveningen en hij beheerste destijds bijna een kwart van de Nederlandse sigarettenmarkt. Na de oorlog speelde het merk Cristo Cassimis geen rol van betekenis meer. Achter de liggende dame bevindt zich een maansikkel met drie sterren, twee gebouwen en in de linkerhoek een cirkel waarin een (papyrus ?) boot met een roeiende roodharige man en een vrouw. Verder een Egyptische tekst en de teksten: "trade mark, cigarettes Egyptiennes , Christo Cassimis , Alexandrie Egypte, 109 aboukir (ibrahimieh), maison fondee en 1882, 20 cig. Samsoun Roya". Op de onderkant het rode zegel van Blok met de tekst: "Made in Egypt sole importer for Holland and colonies , A.J.Blok Scheveningen, Belangrijk: het Egyptische Gouvernement vestigt de aandacht op het blauwe importzegel als garantie dat de sigaretten in Egypte zijn gemaakt Inlichtingen evt a/h Egyptische gezantschap te 's Gravenhage". Op de zijkant vinden we dan het gebroken blauwe plakzegel met de maansikkel en drie sterren met

Egyptische tekst en:"
Egyptian
Administration
cigarettes made in
Egypt". Een enorme
hoeveelheid
aan
afbeeldingen en tekst
op zo'n doosje, maar
het geeft wel aan dat
men in die tijd veel
aandacht schonk aan
het uiterlijk van de
verpakkingen.

Een volgende verpakking is van het merk Clysma (**zie afb 2. achterzijde kaft**) -niet te verwarren met de middelen die in andere openingen worden gebruikt-, Van dit merk is mij weinig bekend, mogelijke importeur was: J.van Kerckhof te Amsterdam. Op het doosje een (zwarte) farao met

bediende en tekst: "Clysmas Egyptian cigarettes, Tasdia Branch African Cigarette Co Ltd, Cairo, Egypt No 30, 20 Clysmas no 30". Op de onderkant een zegel met "3 ½ cent Nederland, opcenten sigarettenaccijns Nederland", en een banderol met: "20 sigaretten, 1347, 25 Ct."

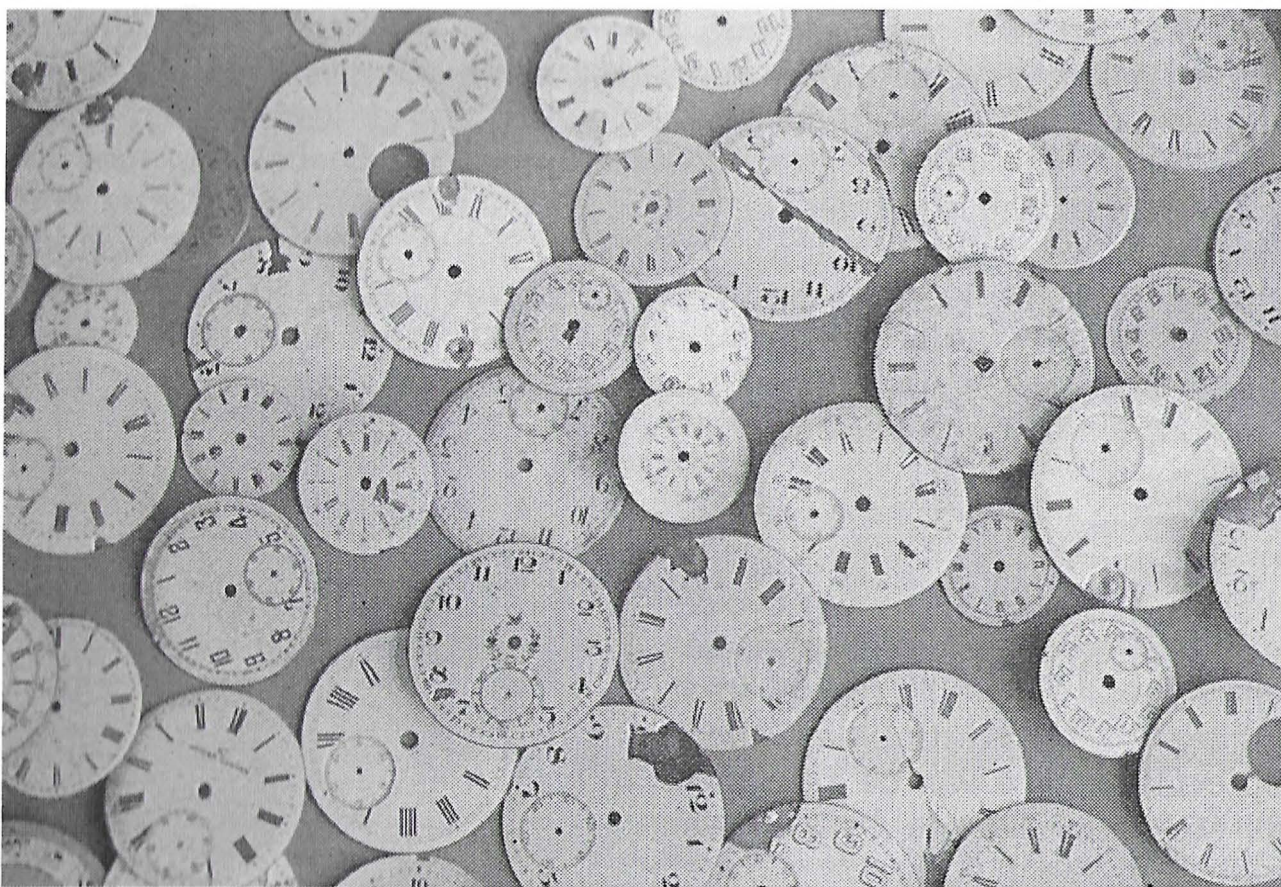
De twee volgende doosjes zijn van het merk Broches (zie **afb 3. achterzijde kaft, en deze pag.**) met in het midden de kop van een farao of sfinx, bij het eerste doosje zijn op de achtergrond enkele piramides en een stad of kasba? afgebeeld. Verder de handtekening van A. Broches & Co en de tekst: "cigarettes Grand Dépôt de égyptiennes, commission exportation dans chaque partie de L'Europe, A. Broches & Co, Amsterdam la Hollande, 20 Broches cigarettes". De banderol is nog aanwezig met: "20 sigaretten A. Broches & Co 30 Ct". Bij het tweede doosje zijn enkele verworven medailles afgebeeld, een Egyptische tekst en de handtekening van Broches. Verder de tekst: "chaque boite porte notre signature, chaque boite porte notre marque déposée, Grand dépôt de Cigarettes Égyptiennes, commission exportation dans chaque partie L'Europe, A. Broches & Co, Amsterdam La Hollande, 20 cigarettes rondes Prefere". Aan de onderzijde op de banderol: "20 sigaretten 575 40 Ct + opc. 20 ct.". De sigaretten werden vervaardigd in het fabriekje van Abraham Broches en Chaja Person te Amsterdam, hun

zoon Elias Broches was de exploitant van de firma Broches & Co. Hij werd na zijn examens jazzpianist en legervaandrig. In 1941 probeerde hij naar Engeland te ontkomen, helaas mislukte zijn poging waarna hij op 19 augustus 1942 werd gefusilleerd. Hij werd slechts 24 jaar, zijn ouders Abraham en Chaja overleefden Auswitz niet.

Het laatste doosje is van het merk Caravellis (zie **afb 4. achterzijde kaft**), in elk van de twee nissen is een farao of god afgebeeld die ieder een vaas of kruik dragen. In het midden twee piramides en een sfinx, bovenin twee vaandels met de maansikkel en drie sterren verder een wapenschild en een

kruid in een cirkel het geheel is omgeven door een lauwerkrans. De tekst op het doosje bestaat uit de handtekening met: Caravellis frères, wat Egyptische tekst en : “manufacturers of high class cigarettes, Carravellis Frères Egyptian Cigarettes, Caravellis Elegant”. Aan de onderzijde een banderol met: “20 sigaretten 615 25 Ct.”. Het merk Caravellis werd in 1911 geïntroduceerd door de firma Crescent Cie, van Mignot & De Block. Mignot & De Block was een fabriek te Eindhoven die tabakswaaren produceerde van 1858 tot 1969. In 1969 werd de sigarettenfabricage overgenomen door Philip Morris.

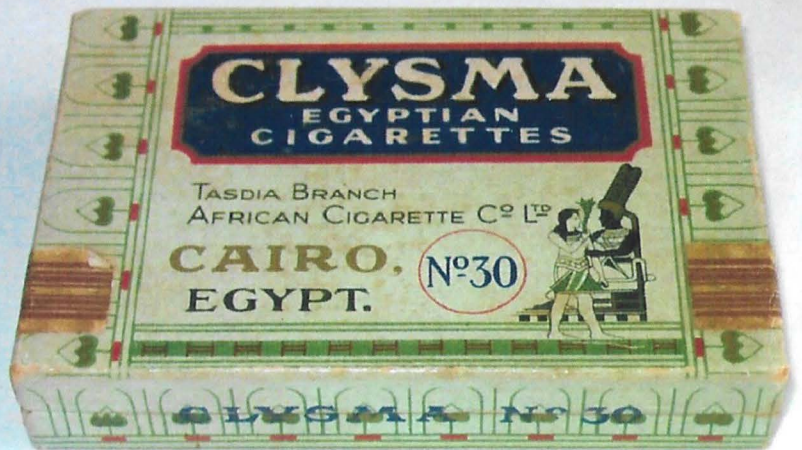
Voor dit artikel is gezocht op het internet naar informatie over de fabrieken en de sigarettenmerken, opvallend waren de soms verschillende uitspraken over hetzelfde onderwerp in verschillende websites. Ik heb geprobeerd “zo dicht mogelijk bij de bron te zitten” , maar kan door anderen vermelde fouten mogelijk hebben overgenomen.

Websites voor sigaretten:
Main page cigarettes pedia
Pete's old tinbar

Afbeelding 1
Zie: "Het kastje van de
horlogemaker" p. 2088

Afbeelding 2
Zie: "Het kastje van de
horlogemaker" p. 2089

Afbeelding 3
Zie: "Het kastje van de
horlogemaker" p. 2090

Afbeelding 4
Zie: "Het kastje van de
horlogemaker" p. 2090

Op voorzijde kapt:

"Mercurius zittende op een baal koopwaar", zie artikel: "Kredietcrisis? Daar hadden we vroeger deze goden voor!" van Aad Kleijweg op p.2092.

Afbeelding linksboven:

Een reclamekaart voor van Nelle tabak, zeer waarschijnlijk door de firma Van Nelle uit Rotterdam zelf uitgegeven, zie p.2102

Afbeelding linksonder:

De foto komt uit het boek "In het Gooi" en is onderdeel uit van een fotocollage van Laren, Het zijn twee inwoners aan de kant van de sloot een pijpje stoppen. zie p.2102

Abonnement en betaling

Het abonnementsjaar loopt
1 Juli t/m 30 Juni.

Het blad verschijnt in Juli
Oktober, Januari en April

Nederland: €16.- per jaar

Buitenland: €22.- per jaar

Betalingen overmaken na
Giro 3823478 t.n.v.

Pijpelogische Kring Nede

*www.tabakspijp.nl
info@tabakspijp.nl*

*Kwartaalblad voor de
pijpenverzamelaar en
onderzoeker*

ISSN: 0924-4158

*Auteurs zijn verantwoordelijk
voor hun bijdragen.*